

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא רותם קודלר עיאש

תובע פלוני

ע"י ב"כ עו"ד לורית גרון גלבוט ושני זכר-גבאי

נגד

נתבעת פלונית

ע"י ב"כ עו"ד איילת מצויינים

בענין
הקטינים:
1. א.ג. ילידת 2004 (להלן: "הקטינה")
2. ג.ג. יליד 2004 (להלן: "הקטין")

פסק דין בתביעה לביטול מזונות

פסק דין זה יינתן ביחס לתביעת האב לביטול מזונות שנפסקו בפסק דין מיום 16.8.2017 בטענה של ניכור הורי חמור מצד האם.

מובהר כי טענת התובע בדבר קיומה של תופעת ניכור הורי בקטינים הוכחה ובפסק הדין בהליך הקשור, בתמ"ש 16-06-46300, נקבע כי בעניינם של הצדדים מתקיימת תופעת ניכור הורי בדרגה חמורה, הבאה לידי ביטוי בהתנגדות מוחלטת של שני קטינים לקיים קשר מסוג כלשהו עם אביהם.

בפסק הדין בתמ"ש 16-06-46300 קיבל ביהמ"ש את מסקנת המומחית מטעם בית המשפט (הפסיכיאטרית ד"ר טלי וישנה) כי האם נושאת בחלק הארי של האחריות לנתק שבין האב לקטינים, אם באמצעות העברת מסרים שליליים ואם בהימנעותה מלדאוג לחידוש הקשר, כאשר השפעתה החזקה על הילדים ברורה.

עוד נקבע בפסק הדין בתמ"ש 16-06-46300 כי בענייננו, האם נקטה בפעילות מכוונת על מנת להגביל ואף לשלול את אפטרופסותו הטבעית של האב על ילדיו. ניתוק הקשר והתנגדות הקטינים לחידוש הקשר עם האב נעוצים בהתנהלות האם והמפתח לחידוש הקשר בידיה ורק אם היא תפעל באופן אקטיבי, יעמוד על הפרק ענין חידוש הקשר.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

רקע

1. הצדדים הם בני זוג לשעבר ולהם שני ילדים משותפים, תאומים כבני 16 שנים (להלן: "הקטינים").

2. השבר במערכת היחסים של הצדדים החל עם מעברו של התובע ליבשת אחרת בחודש מרץ 2013 וכשנה וחצי לאחר מכן נקטה הנתבעת בהליכים משפטיים.

3. מדובר בסבב שלישי של הליכים משפטיים, כשבכל סבב עוצמת הקונפליקט גוברת מחדש וההליך מתנהל בעצימות גבוהה יותר.

4. אין מחלוקת כי מאז חודש יולי 2015 לא מתקיים קשר בין האב לקטינים, המתנגדים לכל קשר עמו.

5. בחודש יולי 2016 הצדדים הופנו בהסכמה לאבחון במכון שלם לרבות לבחינת הליך טיפולי לצורך חידוש הקשר (להלן: "מכון שלם").

ניסיון כושל לחידוש הקשר בין האב לקטינים

בקליפת האגוז יצוין כי בחודש נובמבר 2016, לאחר שהתקבלה חוות דעת של צוות מומחים ממכון שלם אשר הגיעו למסקנה כי האב הוא הורה כשיר וכי יש לפעול בדחיפות למען חידוש הקשר בינו לבין ילדיו לטובת כל הנוגעים בדבר, הוריתי על חידוש הקשר בין האב לקטינים באופן מידי וללא דיחוי והצדדים והקטינים הופנו להליך טיפולי במכון שלם (להלן: "מכון שלם").

יצוין עוד כי בעקבות התרחשות אירוע חריג מיום 1.2.2017 שבו הקטינים יצאו מחדר הטיפוליים במכון שלם, התקשרו למשטרה, טענו כי מכריחים אותם להיפגש עם אביהם וביקשו שיבואו לקחתם, מכון שלם קבע כי בשלב זה לא ניתן בטווח הקצר להתחיל במפגשים בין האב לקטינים והמכון ביקש להשיב את המנדט שקיבל במסגרת המינוי שניתן לו על ידי בית המשפט ולא להמשיך מעורבותו בעניין הקטינים.

7. ביום 11.10.2018 מונתה הפסיכיאטרית ד"ר טלי וישנה מ"הבית של טלי" כמומחית מטעם בית המשפט (להלן: "המומחית") לצורך הגשת חוות דעת בשאלת הגורם לנתק בין האב לקטינים וככל הניתן לחוות דעתה המקצועית בדבר הגורמים לנתק והאם ניתן לקבוע מהו הגורם לנתק וכן להציע תכנית ובה מתווה טיפולי לחידוש הקשר בין האב לילדיו.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

8. ביום 17.1.2019 הוגשה חוות דעת המומחית ובמסגרתה השיבה המומחית לשאלות בית המשפט כדלקמן :

א. יש להניח כי האם נושאת בחלק הארי של האחריות לנתק שבין האב לקטינים, אם באמצעות העברת מסרים שליליים ואם בהימנעותה מלדאוג לחידוש הקשר, כאשר השפעתה החזקה על הילדים ברורה.

ב. למרבה הצער, בשלב זה, לאחר שיחה עם שני הילדים כל אחד בנפרד, המומחית לא מצאה אפשרות כלשהי לחידוש הקשר. ההתנגדות של הילדים כה עזה, לא ניתן היה לסדוק אותה. ויותר מזה, בחווייתם הפנימית האב הושחר כליל, וכל קרבה אליו גם תיתפס כבגידה באם.

ג. ייתכן שבטווח הארוך, אם תשכיל האם לשנות את עמדתה העוינת כלפי האב ולשחרר בכנות את הילדים להיות בקשר, יהיה סיכוי לחידוש כלשהו של הקשר. הדבר דורש נכונות אמיתית מצד האם, שלא נראה כי קיימת כיום.

9. המומחית נחקרה ביום 13.6.2020 ובית המשפט כאמור לעיל אימץ את מסקנותיה בפסק דין שניתן בתמ"ש 46300-06-16.

10. במסגרת ההליך שבכותרת הוגשו תצהיר עדות ראשית של בעלי הדין ועדים מטעמם, הראיות נשמעו בתאריכים 13.6.2019 ו-10.10.2019 ואחרון הסיכומים הוגש ביום 30.7.2020.

תמצית טענות הצדדים

11. טענות התובע

א. התובע מצוין בתצהיר עדותו הראשית כי כיום לאחר שמונו ע"י בית המשפט מספר גורמים מקצועיים לצורך הליך חידוש הקשר ולאחר שניסיונות רבים לחידוש הקשר לא צלחו, כאשר מסקנותיה של המומחית מטעם בית המשפט כי אין כל המלצה לחידוש הקשר וכי לנתבעת חלק גדול בניכור ההורי, הרי שממילא אין כל סיכוי לחידוש הקשר, בין אם ימשיך לשלם מזונות ובין אם לאו.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

ב. התובע מבהיר כי מבקש לבטל את דמי המזונות בשל ניכור הורי וסרבנות קשר, אך מעוניין להמשיך ולשאת במחצית הוצאות החינוך, לרבות חוגים וקייטנה והוצאות רפואיות חריגות.

ג. בתצהיר עדותו הראשית התובע מבקש כי הנתבעת תקבל הסכמתו בכתב ומראש בטרם תוצא הוצאה חריגה ובהעדר הסכמה, סוגיית נחיצות ההוצאה תוכרע ע"י גורם מקצועי רפואי או חינוכי, לפי העניין.

ד. לטענת התובע מצבה הכלכלי של הנתבעת טוב מאוד ואין בביטול החיוב במזונות הקטינים כדי להביאם לחרפת רעב.

ה. התובע מפרט הכנסות הנתבעת בגובה 9,300 ₪ לחודש, כספים בפיקדון בגובה כ- 140,000 ₪ וטוען כי היא צפויה לקבל את חלקה ממכירת הדירה המשותפת בגובה של כ 1,000,000 , (מיליון) שקלים ופיצויים בגין תאונת דרכים בסכום שלא יפחת מ-300,000 ₪.

ו. התובע מציין כי ידוע לו שהנתבעת רכשה לאחרונה דירה חדשה מקבלן אליה היא צפויה להיכנס ועד למועד המסירה היא מתגוררת בדירת המגורים ללא עלות שכ"ד.

ז. למיטב ידיעת התובע, בבעלות משותפת של הנתבעת ואמה זכויות בדירה בב"ש, אלא שהנתבעת ויתרה על זכויותיה בנכס לטובת אמה וכיום אמה רשומה כבעלת הזכויות הבלעדית בנכס.

12. טענות הנתבעת

א. הנתבעת טוענת כי התובע והוא ולא אחר, הביא להתדרדרות הקשר עם ילדיו והתנהלותו יצרה ו/או העמיקה את הניכור ההורי והתנגדות הקטינים.

ב. בתצהיר עדותה הראשית הנתבעת טוענת כי לא מן הנמנע כי בטרם מתן פס"ד בתביעה לביטול מזונות תינתן החלטה בדבר קיומו של ניכור הורי וככל שכך יקבע אז לא מן הנמנע לקבוע את משקלם של האירועים על הנסיבות והתוצאות, בפרט בשים לב למעשיו, התנהגותו ואמירותיו של התובע כלפי הקטינים וכן ביחס למעשים אשר מטפלים שהינם מומחים בתחומם לרבות משטרת ישראל, קבעו כי נעשו ע"י התובע.

ג. הנתבעת טוענת כי הקטינים הביעו התנגדות באופן עצמאי עת התקשרו במהלך טיפול במכון שלם, למשטרת ישראל וביקשו את עזרתם. לטענתה, חרף המלצות מכון שלם כי

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

על התובע לעבור טיפול והדרכה הורית, התובע פטר עצמו מטיפול ובית המשפט לא דרש ממנו לעמוד בהמלצות מכון שלם ובפועל התובע לא עשה כל הליך לשינוי ו/או למידה עצמית לניהול קשרים עם הקטינים.

ד. הנתבעת טוענת כי התובע דרש להיפגש עם הקטינים מבלי להידרש להשלכות על מצבם הרגשי והנפשי ותוך התעלמות מוחלטת מההשלכות לכך ובליט ברירה היא נאלצה להגיש בר"ע ולעכב ביצוע ההחלטה המאשרת מפגש עם הקטינים והכל על מנת לוודא כי הם לא ייפגעו.

ה. הנתבעת טוענת כי התובע מבסס את תצהיר עדותו הראשית על חוות דעת של המומחית מטעם בית המשפט ומציינת כי המומחית קבעה עמדתה מבלי לקבל דיווח על מצבם הנפשי והרגשי של הקטינים במועד הרלוונטי להתפתחות האירועים, מבלי לעיין בדוחות המטפלים אשר אבחנתם קבעה חד משמעית כי הקטינה שרויה בפוסט טראומה עקב מעשיו של אביה ומבלי להתעדכן במסקנות המקיפות של "מכון שלם" אשר אבחן את הקטינה לאחר מספר רב של מפגשים.

ו. לטענת הנתבעת, התובע מבקש לבטל את המזונות ומנסה להעמיד פני תם כאשר מביע רצון לשאת במחציות הוצאות חינוך והוצ' רפואיות מיוחדות. הנתבעת מציינת כי נושא המחציות נדון שוב ושוב בלשכת ההוצאה לפועל ובכל פעם זוכה לסיג ושיח ארוכים ומפרכים, כשלטענתה התובע מנסה להשתמט מהתשלומים ולמעשה לא לשלם מזונות כלל.

ז. הנתבעת טוענת כי לא חל כל שינוי נסיבות בעניין הקטינים ולכן יש לדחות את תביעת התובע לביטול מזונותיהם.

13. פסק הדין למזונות מיום 16.8.2017

א. מובהר כי כבר במועד פסק הדין למזונות היה נתק של למעלה משנתיים בין האב לבין הקטינים.

ב. הוצאות הקטינים בגין צרכי בסיס, הוצ' אחזקת מדור, נסיעות וצרכים ממעגל הצרכים השני הוערכו בגובה 3,500 ₪ לחודש (1,750 ₪ לכל קטין), לא כולל הוצ' מדור וחינוך.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

- ג. נקבע כי הכנסתה הפנויה של האם מפנסיה ועבודות מזדמנות עומדת על כ-3,000 ₪ לחודש והכנסתו הפנויה של האב בגובה כ-10,000 ₪ לחודש ועל פי יחסיות השתכרות ההורים האב חויב לשאת ב-2,700 ₪ מכלל צרכי הקטינים.
- ד. התובע חויב לשלם למזונותיהם של שני ילדיו את הסך של 2,700 ₪ לחודש, דהיינו: 1,350 ₪ לכל קטין (להלן: "דמי המזונות") ובנוסף חויב לשאת בתשלום מחצית הוצאות חינוך של הקטינים, מחצית הוצאות בגין חוגים וקייטנה ומחצית הוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות ע"י הביטוח הרפואי.
- ה. בסעיף 16 לפסק הדין למזונות ציינתי בין השאר, את הדברים הבאים:

" העדר קשר בין האב לקטינים "

אין חולק כי קיים נתק ממושך בין האב לקטינים.
טענת האם בסעיף 2 לסיכומיה כי: "הנתבע הגיש הודעתו לבית המשפט בה הודיע כי החליט לפרוק (לפרוש – ר.ק.ע) מ'המאבק על ילדיו' - אין זאת כי מדובר באירוע נוסף בו בוחר האב לנטוש את ילדיו"
הינה בבחינת עיוות המציאות, שכן נסיבותיו המיוחדות של התיק הנדון מלמדות על מציאות הפוכה מכפי שתואר על ידה.
האב עשה ועודנו עושה, כל שביכולתו ועדין מוכן לעשות על מנת לחדש קשר עם ילדיו, המסרבים לשתף פעולה.

- ו. בהמשך הדברים התייחסתי לדיווח מכון שלם בעקבות האירוע החריג מיום 1.2.2017 וציינתי כדלקמן:

" בעקבות הדיווח הקשה הנ"ל הודיע האב כי הוא הוא מרפה את ידיו מתביעתו לחידוש הקשר מתוך אמונה ותקווה כי ייתכן שהדרך היחידה לרכך את התנגדות הקטינים לקשר עמו תהא להניח לקשר לזמן מה. האב ציין כי הודעתו מוגשת בלב כואב ושביר וכי לעולם לא יפסיק לאהוב את ילדיו ולרצות קשר עמם. הדבר ניכר גם בעדותו. הוא מייחל לקשר עם ילדיו וכמהה לטפל בהם ולהיות שותף בגידולם (ראה עמ' 34 שורות 25-28).

האב היה שרוי בחוסר אונים, כאשר הוא נתקל פעם אחר פעם בחומה בצורה של התנגדות הקטינים כלפיו, עד כי למעשה נאלץ "להרים ידיים", זאת לאור הקשיים בהם נתקל, החששות וחוסר היכולת להתמודד עם התנגדותם כלפיו. גם הגורמים המקצועיים במכון שלם, אשר ליוו את המשפחה החליטו להפסיק את ההתערבות הטיפולית, בשים לב לכך שהמכון נתפס בעיני הקטינים כ"בן ברית" של האב.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

בית משפט זה ער ועד למאמצים הכבירים שנעשו מצד האב לחידוש הקשר, לרבות שיתוף פעולה עם גורמים מקצועיים ורצון להליך טיפולי והודעת האב לא יכולה להתפרש כנטישה אלא כ"מעשה חכם של אהבה לילדיו", כפי שצוין כבר בהחלטה מיום 9.3.17.

אין מדובר באב שבחר לנתק את הקשר עם ילדיו מרצון, אלא באב שידין כבולות נוכח המציאות העגומה, עקב סרבנות קשר מצד הקטינים שהינה תולדה על עמדת האם והתנהלותה.

על אף המתואר לעיל, האב אינו מסיר את אחריותו הכלכלית של האב כלפי הקטינים, יוצאי חלציו. עמדתו לעניין אהבתו לקטינים ומאמציו לחידוש הקשר ביניהם אינה מאפשרת לו להתנער מאחריותו ההורית כלפיהם גם במובן הכלכלי וכך בסיכומיו ישנה התייחסות לסוגיית פסיקת מזונות הקטינים, לגופו של ענין.

על רקע האמור ובשים לב לנסיבות, לא מצאתי הצדקה לחקירה נגדית שכל מטרתה היא להצביע על אי השתתפות הנתבע בנטל גידול הקטינים, מקום שבו נמנעת ממנו, הלכה למעשה, זכותו להשתתף בגידול הקטינים והדבר אינו מעיד כלל על העדר אהבתו לילדיו (ראה חקירתו בעמ' 34 לפרוטוקול מיום 14.2.17).

"

דיון והכרעה

14. הפסיקה הכירה באפשרות להפחתת מזונות קטין ואף לביטולם כאשר מדובר ב"בן מרדן" המסרב לקיים קשר עם הוריו (ראו לענין זה ע"א 425/68 משכיל לאיתן נ' משכיל לאיתן, פ"ד כ"ג (1) 309, ע"א 723/72 יחלומי נ' יחלומי פ"ד כז (2) 757, ע"א 66/84 למברג נ' למברג, פ"ד לח (3) 315, ע"א 574/83 חגיג נ' חגיג, פ"ד לח (3) 331, ע"א 1880/94 קטן נ' קטן פ"ד מט (1) 215). עם זאת, מדובר בצעד קיצוני אשר ככלל יש להימנע ממנו ו"אין חולק, כי שלילה (ואף הפחתה) של מזונות, אינה יכולה להיות "הקו הראשון" של התמודדות עם ילדים המסרבים לשמור על קשר עם הוריהם.. (דברי כב' השופט רובינשטיין ברע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית, (פורסם בנבו, 15.7.10)) ויש לזכור תמיד בענייני קטינים את טובתם כשיקול על (ר' ע"א 1741/93 אזוראי נ' אזוראי, ע"א 425/68).

לענין זה יפים דבריה של כב' השופטת מילר בתמ"ש (ת"א) 14652/97 (פורסם בנבו):

"לא בקלות מחליט בית המשפט לקבוע כי מזונות יבוטלו בגלל העדר קשר. הנטייה הטבעית היא לחשוב שילדים אחראים להתנהגות הוריהם במהלך הגירושין ולא לתוצאות הנגרמות כתוצאה מההליך

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

1   הזה ובוודאי לא אמורים לשלם את המחיר על ידי צמצום רווחתם
2   הכלכלי. מאידך, אב אינו 'כספומט' וכאשר ילדים בגילאי 14-15
3   מסרבים לכל קשר עם האב וכל טיפול שמטרתו ליצור קשר ופועלים
4   כלפי האב בעלבון והשפלה, אינם יכולים לצפות ממנו לרווחה
5   כלכלית".

6
7   11. השיקולים שעל בית המשפט לשקול בדונו בשאלת ביטול מזונות לילד מרדן כפי שנמנו ע"י
8   כבוד השופט שילה בתמ"ש 29511-09-13 פלוני נ' אלמונים (פורסם במאגרים
9   האלקטרוניים):

- 10
11   " א. ביטול המזונות ייעשה במקרים קיצוניים ונדירים ויש לשקול תמיד חלופה מתונה
12   יותר כגון הקטנת מזונות.
13
14   ב. האם סרבנות הקשר נובעת אך ורק מרצונו האמיתי והעצמאי של הילד או שקיימת
15   אשמה מצד האב או האם למצב שנוצר.
16
17   ג. האם האב נקט בכל הפעולות והמאמצים הנדרשים לצורך חידוש הקשר.
18
19   ד. האם ביטול המזונות עלול לגרום לסיכול הסיכוי לחידוש הקשר.
20
21   ה. מה תהיה השפעת ביטול המזונות על אפשרות קיומם הסביר של הקטינים."

22
23   15. בתמש (ב"ש) 29096-07-14 פלוני נ' אלמונית מוסיף סגן הנשיאה (כתוארו אז) כב' השופט
24   אלון גבזון שני שיקולים, לשיקולים שנמנו בפסיקה בסוגיה של ביטול / הפחתת מזונות בגין
25   "סרבנות קשר" או "בן מרדן": גילו של הילד ומקור החובה לזון אותו.

26   "   לטעמי, ככל שהילד מתבגר, מצופה ממנו, חרף הקושי הטמון בכך, כי לא
27   ייקח צד בסכסוך שבין הוריו וינהג בכבוד בשני הוריו וישמור עם שניהם על
28   קשר. ולכן, ככל שמדובר בילד קטין אך בוגר יותר בשנותיו, יקשה פחות על
29   בית המשפט לבטל את מזונותיו במקרה של סרבנות קשר.
30   ככל שמדובר בילד שבגר ומלאו לו 18 שנים, ומקור החובה של ההורה לזון
31   אותו הינו מכוח החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959 ולא
32   מכוח הדין האיש, הרי שיקל על בית המשפט לבטל את מזונותיו במקרה
33   של סרבנות קשר.
34   נקודת המוצא של סעיף 5 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) היא כי בכל
35   הקשור לילד בגיר אין הורה חייב במזונותיו אלא בהתקיים התנאים
36   המצטברים המפורטים בסעיף. להבנתי, אין המדובר ברשימה סגורה של
37

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

תנאים, ואינני מוצא כל הצדקה ערכית לכך שהורה יזון את בנו הבגיר שעה
שזה מסרב לקשר עמו.
יתרה מזו, החשש כי ביטול המזונות יותיר את הילד המסרב לקשר ללא
אמצעי מחייה, איננו מתקיים במקרה של ילד בגיר כפי שיכול ויתקיים
במקרה של ילד קטין.
(ההדגשות במקור- ר.ק.ע)

16. מעבר משיח של "בן מרדן" לשיח של "סרבנות קשר בשל ניכור הורי"

במקרים של תביעה לביטול או הפחתת מזונות על רקע נתק של הורה מילדיו בעקבות ניכור
הורי, מצטרפת אני לעמדת חברי סגן הנשיא (כתוארו אז) כבוד השופט אסף זגורי כי יש
לעבור משיח בהמשגה של "בן מרדן" לשיח של "סרבנות קשר בשל ניכור הורי" והבנייתו
לקטיגוריות מתאימות, באופן שיאפשר הרחבת ארגז הכלים של שופט המשפחה לטיפול
בסרבנות קשר והצמדת תג של אחריות להורה מנכר.

וכדברי כבוד השופט זגורי בפסק דינו מיום 2.3.2020 בתלה"מ (נצי') 18-12-44950-12 ד.פ.נ' מ.ב.
פורסם בנבו):

" 35. קשירת תביעה להפחתת או ביטול מזונות בשל מרדנות הילד (כפי שהיה נהוג

עד

כה) נכונה במובן זה שהיא מתייחסת למבחן התוצאה (היעדר קשר או סרבנות
קשר מצד הילד). עם זאת, מדובר בהתייחסות עם אמורפיות מבחינת סדר
השיקולים ומשקלם היחסי. התייחסות תוצאתית שונה מהתייחסות תהליכית
ומצומצמת ממנה. מקום שנקבע כי מדובר בניכור הורי קשה, מאליו מובן כי
הדבר קשור לפרקטיקות הוריות מנכרות ולתהליך של ניכור (תוצאת
"המרדנות" או כשלון הקשר היא קצה הקרחון. בית המשפט לא יכול
להסתפק בתיאור הקרחון שלפניו, עליו לצלול עד לקרקעית האוקיינוס כדי
לצפות בתהליך שהביא למרדנות.

קריאה לילד בשמו 'סרבנות קשר בשל ניכור הורי' היא הכותרת הרלבנטית
לביטול או הפחתה של חיוב במזונות. במקרה של סרבנות קשר בשל ניכור הורי
פתולוגי עם היעדר היתכנות לחידוש קשר בתוך תקופת היות הילד קטין
ולאחר מיצוי כל דרכי ההתערבות האחרות לחידוש, התוצאה עלולה להיות
ביטול החיוב במזונות (כאשר אף כאן יהיה צורך לשקול שיקולי הפסיקה בדבר
מידתיות, השפעה על מצב כלכלי של הילד, אך גם בעמדות של ההורים לאורך
הדרך ולא רק בתחילתה או סופה).

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

במקרה של סרבנות קשר היברידית המורכבת גם מריחוק של הילד מההורה וגם מאשר תורם של ההורה המנוכר, התוצאה צריכה להיות לכל היותר הפחתה במזונות אך בוודאי לא ביטולם (וכאן יש ליתן משקל מוגבר לאמצעים אחרים שיכול ההורה המנוכר לנקוט ולמידת משקלו והשפעתו על היעדר הקשר ומניעיו בהגשת התביעה).

במקרה של סרבנות קשר שנובעת בחלקה הגדול או באופן בלעדי מההורה מסורב הקשר (בשל אלימות, התעללות, נטישה דלות הורית), לא צריכה להיעשות כל הפחתה במזונות.

17. כבוד השופט זגורי מדגיש כי שינוי השיח אינו שינוי של ההלכה הפסוקה אלא התאמתה לתבניות דיון והכרעה חדשות בהתאם לחידושי הפסיקה בתחום הניכור ההורי ומציין כי שינוי השיח והכרה בניכור פתולוגי כמצדיק הפחתה או שלילת מזונות, מכיר לראשונה בכך שילד המסרב לקשר עם הורה בשל פרקטיקות הניכור שננקטו כנגדו אינו הרשם או האחראי לסרבנות הקשר ומזיר הצורך לעסוק "באשמת" או "אחריות הילד".

"... הם (הילד המנוכר / מתנכר וההורה הדחוי) הם קורבן להתעללות פסיכולוגית קשה, מתמשכת ופוצעת מצד ההורה המנכר. על כן, הדיבור 'בן מרדן' שוב אינו מתאים מקום שמדובר בניכור הורי פתולוגי. לא הבן (או הבת) הוא המרדן, ההורה שגרם לניתוק הקשר הוא 'הורה מרדן' שלא מאפשר להורה האחר לממש את חובתו ההורית כלפי הילד ולא מאפשר לילד ליהנות מקשר חיוני וקריטי להתפתחותו עם ההורה האחר." (סעיף 38 לפסק דינו של כב' השופט זגורי בתלה"מ (נצ') 18-12-44950).

ומן הכלל אל הפרט

18. בענייננו, הקשר בין האב לקטינים החל להיפגע עוד בהיותם כבני 10 ובהגיעם לגיל 12 נעשה ניסיון לחידוש הקשר באמצעות הליך טיפולי במכון שלם, אך ניסיון זה כאמור נחל כישלון חרוץ. כיום הקטינים נושא הדיון הם נערים מתבגרים כבני 16 שנים. הפעם הראשונה שבה הקטינים הביעו התנגדות אקטיבית של ממש לקשר עם האב הייתה עוד ביום 1.2.2017, כאשר התקשרו למשטרת ישראל במהלך מפגש במכון שלם וטענו כי מכריחים אותם להיפגש עם אביהם. הקטינים מתבצרים בעמדה לניתוק הקשר מהאב עד עצם היום הזה. עם זאת, גם אם עמדתם כיום, לאור גילם, היא עצמאית הרי שנוצרה כתוצאה ממעשיה ומחדליה של האם אשר נושאת בחלק הארי של האחריות בעניין ניתוק הקשר.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

19.

במקרה דנן האב הרים את הנטל להוכיח כי סרבנות הקשר של הקטינים נובעת מניכור הורי
פתולוגי מובהק ואין מדובר במקרה של סרבנות קשר "היברידית", שכן חלקה של האם ביצירת הניכור הפתולוגי משמעותי, כאין וכאפס אל מול חלקו של האב.
הוכח כי ה"גורם" להתנהגות הקטינים היום, מקורו בהתנהלות האם ובאחריותה, כאשר האם נושאת בעיקר האחריות לנתק בין האב לילדיו.
הנתק במקרה דנן קשה ומשמעותי, מדובר בנתק מוחלט וממושך ובזמן הנראה לעין אין אפשרות לשקמו וזאת עד שהאם, המחזיקה במפתח לחידוש הקשר, תשכיל לפעול באופן אקטיבי של ממש לתחילת שיקומו.

20.

מהראיות שהובאו בפני בית המשפט לרבות חוות דעת המומחית ועדויות הצדדים עולה כי אישיותה החרדתית של האם, התנהלותה כלפי האב ומול הקטינים והמסרים השליליים שהטמיעה בקטינים לאורך השנים באופן מגמתי ושיטתי, הם שגרמו שגרמו לסרבנות הקשר הקשה של הקטינים.
המומחית מטעם בית המשפט העידה כי האם גורמת לקטינים נזק בל יתואר ומגדלת ילדים חולים על לא עוול בכפם: "היא מגדלת ילד שמאמין שאבא שלו לא אוהב אותו וילדה שמאמינה כי נפגעה מינית" (עמ' 36 שורות 20-26).

21.

חרף האמור האם מסרבת לקחת אחריות ברורה למעשיה.
לאורך כל ההליכים המשפטיים שהתנהלו בין הצדדים האם טענה כי סרבנות הקשר של הקטינים היא תוצאה של התנהגותו הפוגענית של האב. האם ציירה את האב כדמות שלילית ומסוכנת, אב שנטש וזנח לאנחות את בני משפחתו, לאחר שפגע במי מילדיו הקטינים, מינית ופיזית.
אולם משנמצאה גרסת האם כנעדרת בסיס עובדתי ומציאותי, האם החלה לשנות גרסאות, לחזור בה מגרסתה המקורית ולמסור גרסאות סותרות ולא הגיוניות.
גם כאשר האם נוכחת בכך שעשתה טעות (עמ' 47 שורה 26), היא מסרבת לקחת אחריות על מעשיה, טוענת כי אינה מומחית (עמ' 31 שורה 7) ומפנה אצבע מאשימה כלפי נשות הטיפול. לטענתה "הן גילו לה" כי מדובר במקרה של "הטרדה מינית",

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

של אב "פדופיל" והיא אינה מתערבת בעבודתן (עמ' 30 שורה 11). ואם בכך לא די,
האם מאשימה גם את באת כוחה שידעה, אך לא שינתה את האמור בתצהיר עדות
ראשית של האם (עמ' 48 לתמלול מיום 10.10.19 שורה 2).

22. האב הבהיר בעדותו כי הגשת התביעה לביטול מזונות הייתה מבחינתו המפלט האחרון:

"פשוט אני לא יודע מה עוד אפשר לעשות, מבחינתי זה דבר שאם יש סיבה כלשהי,
כלשהי תנו לי סיבה כלשהי אני אמשוך את התביעה" (עמ' 97 לתמלול שורות 12-2).

באת כוח התובע מדגישה בסיכומיה כי תביעת האב לביטול מזונות מוגשת שלא מטעמים
כספיים וכי עד לימים אלו התובע ממשיך לפעול בהתאם לפסיקת בית המשפט ונושא בדמי
המזונות השוטפים כסדרם וכן נושא בתשלום מחצית מהוצ' החינוך והוצ' רפואיות
(ראה סעיפים 140 ו-144 לסיכומי התובע בעניין התביעה לביטול מזונות).

תביעת האב לביטול מזונות הוגשה למעלה משנתיים לאחר ניתוק הקשר בינו לבין ילדיו ורק
לאחר כישלון הניסיון לחדש את הקשר בליווי הליך טיפולי באמצעות מכון שלם.

תביעת האב הוגשה משכלו כל הקיצין והקטינים העבירו באופן אקטיבי מסר חד וברור כי
הם מתנגדים בכל מחיר לקשר עמו ולכן טענת ב"כ הנתבעת בס' 1 לסיכומיה כי מדובר
בתביעה שהוגשה אך ורק כאמצעי סחיטה כחלק ממסע נקמה של התובע בנתבעת, היא לא
פחות ממקוממת והשימוש במילים קשות של "סחיטה" ו"מעלליו" רק מגבירות את עוצמת
הניכור וממחישות את התנגדות האם לכל מהלך של האב, בניסיון לחדש את הקשר עם
ילדיו.

23. על אף הניכור ההורי הקשה, על אף הפתולוגיה וחרף התנגדותם האקטיבית של ילדיו
לקשר עמו, האב מקווה ומאמין שהדבר עוד אפשרי.

האב נשאל בחקירה נגדית האם הוא רואה בעתיד אפשרות כלשהי לחידוש הקשר והשיב
תשובה מציאותית מהולה באופטימיות זהירה (עמ' 97 לתמלול שורות 12-2):

"אני אדם מאמין שיכול להיות מצב שילדים, לא, זה לא יחזור
למצב כמו שזה היה, בטח ילדים לא יקפצו עלי בכניסה לבניין,
אבל הידברות כלשהי זה יכול להתחיל מהידברות כלשהי ואפילו
התכתבות ויכול להתפתח למשהו אחר, אני דיי מציאותי אני
מבין שאני לא יכול להגיע למשהו שאני רוצה..."

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

24.

ביחס לטענה כי היה על האב להוכיח "שינוי נסיבות מהותי" שארע לאחר מתן פסק הדין
למזונות (ס' 5 לסיכומים), אני מוצאת כי כבר הוכח שינוי מהותי בנסיבות, כאשר המומחית
שמונתה מטעם בית המשפט הגיעה למסקנה כי למרבה הצער בשלב זה אין אפשרות כלשהי
לחידוש הקשר.
במועד פסק הדין הראשון למזונות, קיווה האב, כמו גם שקיווה ביהמ"ש, כי הניכור יופחת
וכי יש תקווה להצלת הקשר של הקטינים עם אביהם, אך מאז הניכור רק העמיק והתקווה
נעלמה.
סבורני כי עילת התביעה של האב התגבשה עם סיום ההליך בתמ"ש 16-06-46300, כאשר
בית המשפט בחר לאמץ את מסקנות המומחית כי האם נושאת בחלק הארי של האחריות
לנתק שבין האב לקטינים וכי למרבה הצער בשלב זה אין אפשרות לחידוש הקשר, אלא
אם האם תשכיל לשנות עמדתה העוינת כלפי האב.

25.

לסיכום,

כאשר ביהמ"ש מביא בחשבון את מכלול השיקולים הרלוונטיים :
טובת הקטינים לקשר בריא ותקין עם כל אחד מהוריהם, כאשר במקרה זה נכפתה על
הילדים מציאות עגומה של ניכור הורי פתולוגי שבה הם גדלים להאמין שאביהם מפלצת של
ממש ומפתחים היעדר מוחלט של צרכי התקשרות עמו.
זכויותיו ההוריות של האב, הורה אשר נשללת ממנו לחלוטין, על לא עוול בכפו, זכות
בסיסית וטבעית לגידול וחינוך ילדיו ובכלל זה לקשר תקין ובריא עמם.
גיל הקטינים - נערים מתבגרים כבני 16 שנים.
מקור החיוב במזונות הקטינים - מכוח הוראות החוק לתיקון דיני משפחה (מזונות),
התשי"ט-1959 ולא מכוח הדין האישי.
התנהלות האם שמאינת את זכויותיו ההוריות של האב ומנכסת לעצמה באופן בלעדי את
כלל הזכויות ההוריות, אך מאידך מבקשת להטיל עליו חובות הוריות.
מכל השיקולים, חלקם וכולם יחד, אני מוצאת בנסיבות העניין לפטור את האב מתשלום
דמי המזונות ולחייב את האם לשאת בצרכיהם ההכרחיים של הקטינים, אך להותיר כפי
בקשת האב, את חיוב האב במחצית הוצאות מיוחדות בגין חינוך, חוגים, קייטנות והוצ'
רפואיות חריגות וכן לקבוע מנגנון מיוחד להעברת כספים מהאב ישירות לקטינים לצורך
מימון הוצאות של צרכים מעבר להכרחיים (בילויים, פנאי, דמי כיס וכיוצ"ב) המוערכים

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

על דרך האומדנה בגובה של 300 ₪ לכל קטין וזאת בניסיון לפתוח צוהר להידברות בין האב לילדיו.

יכול והסעד הראוי במקרה קשה ופתולוגי זה הוא פטור מוחלט של "ההורה המנוכר" מתשלום מזונות ילדיו והעברת נטל הנשיאה בהוצאות בגין צרכים הכרחיים ל"הורה המנוכר", אך במקרה זה האב, המסור והאוהב את ילדיו למרות דרך הייסורים שעובר ביחסיו עימם, מציע ומבקש לשאת בחלק מהוצאותיהם.

מובהר למען הסר כל ספק, על הורה המנכס לעצמו באופן בלעדי את כלל הזכויות ההוריות, להבין כי המשמעות היא כי יכול והוא יחוייב אף למלא את כלל החובות ההוריות.

מקום בו הורה גורם לניכור, בוודאי בנסיבות כה קיצוניות כמו במקרה כאן, עליו להבין כי נטל האחריות למימון הוצאות הקטינים יכול ויוטל עליו.

26. במקרה שכאן ביטול החיוב במזונות אף לא ישפיע על מצבם הכלכלי של הקטינים שכן לאם הכנסה פנויה שתאפשר לה לממן את צרכי הבסיס של הקטינים וממילא זוהי בחירה שלה לנכס לעצמה את כלל הזכויות ההוריות באופן שיטיל עליה את כלל החובות ההוריות.

27. עוד יש להבהיר כי מצבה הכלכלי של האם מאז ניתן פסק הדין למזונות, השתפר וגם בכך יש לחזק את מסקנת ביהמ"ש.

לאם הכנסה קבועה בגובה 9,300 ₪ לחודש והכנסה נוספת מעבודות מזדמנות (עמ' 57 לתמלול שורות 10 ו-16). כמו כן בבעלותה רכוש שניתן להתחשב בו לצורך הטלת נטל המזונות של הילדים על כתפיה. האם נעדרת הוצ' מדור של ממש, בבעלות הנתבעת זכויות בדירה הנקייה מכל שיעבוד והלוואה אשר נרכשה תמורת 1.5 מיליון שקלים.

שוכנעתי כי האם בחרה שלא לומר אמת בעדותה בנוגע למקורות מימון לרכישת הנכס. תחילה בעדותה הנתבעת בחנה האם היא יכולה להימנע ממתן תשובות ורק לאחר שהובהר לה כי הדבר יכול להיזקף לחובתה, השיבה לשאלות ב"כ התובע במסגרת החקירה הנגדית (ראה בעמ' 58-59 לתמלול). הנתבעת העידה כי נטלה הלוואות מקרובי משפחה של אמה ורק בחקירתה החוזרת "נזכרה" כי קיבלה כספים מאמה לצורך רכישת הנכס. עדות הנתבעת, כמו גם העובדה כי בבעלותה נכס מקרקעין נקי מכל שיעבוד, אינן מתיישבות עם טענתה כי התובע הביא את משפחתו ל"פת לחם".

28. ביטול החיוב האב במזונות ייכנס לתוקף החל ממועד פסק דין זה ולא למפרע, גם לאור העיקרון כי אין להשיב מזונות שנאכלו וגם כפי שציינתי לעיל, כי עילת התביעה התגבשה הלכה למעשה עם סיום ההליך בתמ"ש 16-06-46300.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

29. **חיוב האב בהוצאות מיוחדות (חינוך ורפואה)**
- לאור בקשת האב להמשיך לשאת במחצית הוצ' חינוך ורפואה, כאשר בית המשפט מתרשם כי אין מדובר בבקשה סתמית אלא בכמיהה של הורה לסוג של קשר עם יוצאי חלציו, בדמות של אחריות ודאגה לחינוך ורפואת ילדיו, החיוב במחצית הוצאות חינוך, חוגים, קייטנות והוצאות רפואיות חריגות יותר על כנו.
30. **קביעת מנגנון מיוחד למימון הוצאות בגין "צרכי פנאי"**
- האב מאמין כי עוד יגיע היום המיוחל ובית משפט זה אינו יכול להצהיר על היעדר תקווה לעתיד לבוא. בשל כמיהת האב להיות שותף בגידול ילדיו מצאתי לקבוע מנגנון מיוחד, שיאפשר לאב לשלם כספים נוספים למימון "צרכי פנאי" ישירות לקטינים וגם יש לקוות יהווה צוהר או אפשרות עתידית להידברות בין האב לקטינים.
- א. עד ליום 30.3.2021 כל אחד מהקטינים ידאג לפתוח חשבון בנק עצמאי ונפרד על שמו (להלן: "חשבון בנק ייעודי")
- ב. האפוטרופא לדין תסביר לקטינים את מטרת פתיחת חשבון הבנק הייעודי ותבהיר להם כי זהו התנאי להעברת כספים ע"י האב למימון "צרכי פנאי".
- ג. פרטי חשבונות הבנק הייעודיים יימסרו לב"כ האב באמצעות ב"כ האם עד ולא יאוחר מ-7 ימים ממועד פתיחתם.
- כמו"כ הקטינים יוכלו להתקשר ישירות לאב או לשלוח לו מסרון הכולל את פרטי החשבון.
- ד. ככל שיפתחו חשבונות בנק ע"ש הקטינים כאמור לעיל האב יפקיד מדי חודש סכום בגובה של 300 ₪ לכל אחד מהקטינים לחשבון הבנק הייעודי.
- התשלום יתבצע החל מיום 1.2.2021 ובכל 01 לחודש באמצעות העברה בנקאית ישירות מחשבון הבנק של האב לחשבון הבנק הייעודי של כל אחד מהקטינים.
- ה. **אם וככל שהקטינים יסרבו לפתוח חשבונות בנק עצמאיים לצורך העברת דמי המזונות**, האב יפקיד בתכנית חסכון על שמו מדי חודש סכום של 300 ₪ עבור כל אחד מהקטינים וזאת עד הגיע הקטינים לגיל 18 ואז סיום ב"כ תיכון לפי המאוחר.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

הסכום יופקד בכל 01 לחודש בתכנית חסכון נפרדת במסגרת חשבון הבנק של האב, יצטבר ויישמר עבור הקטינים עד ליום 30.11.2029, בהגיע הקטינים לגיל 25.

הקטינים יוכלו ליצור קשר ישיר עם האב, בכל עת ועד ליום 30.11.2029 לצורך משיכת הכספים.

אם עד לתאריך 30.11.2029 הקטינים לא יצרו קשר ישיר עם האב לצורך משיכת הכספים, האב יהא רשאי למשוך בחזרה, עבור עצמו, את הסכום שיצטבר במועד הרלוונטי.

ו. אם בשלב כלשהו עד הגיע הקטינים לגיל בגרות יחודש הקשר בין האב לקטינים בצורה רציפה ותוגש על כך הודעה מתאימה, תתעורר מחדש האפשרות לזכות תביעה למזונות הקטינים, בהתאם לנסיבות שיחולו בעת הרלוונטית.

ז. הסכומים שיופקדו כאמור בסעיף זה אינם מזונות ולא ניתן יהיה לבצע בגינם הליכי גבייה. סכומים אלו יועברו לקטינים בכפוף ליצירת קשר ישיר על ידם עם האב.

31. לאור כל האמור נפסק בדלקמן:

א. תביעת האב מתקבלת.

ב. חיוב האב במזונות הקטינים על פי פסק הדין מיום 16.8.2017 מבוטל החל מהיום.

ג. חיוב האב במחצית הוצאות חינוך לרבות מחצית הוצ' בגין חוגים וקייטנה ומחצית הוצ' רפואיות על פי הוראות סעיף 18 ב' לפסק הדין מיום 16.8.2017, נותר על כנו.

ד. האם תישא בעצמה, ישירות, בכלל ההוצאות ההכרחיות של הקטינים בגין מזון וכלכלה, ביגוד והנעלה, נסיעות, ביטוח רפואי, הוצ' אחזקת מדור והוצאות משתנות וכן תישא במחצית מהוצאות החינוך והרפואה.

ה. האב יחסוך סכומי כסף בהתאם למנגנון המיוחד שנקבע בסעיף 30 לפסק דין זה ויעביר הסכומים לקטינים בהתאם למנגנון שנקבע ובכפוף ליצירת קשר ישיר של הקטינים או מי מהם, עם האב, באופן ישיר.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תלה"מ 17-10-40374 פלוני נ' פלונית

32. בכך מסתיים בירור ההליך.

הנתבעת תשלם לתובע הוצאות ההליך בסך 20,000 שקלים אשר ישולמו בתוך 30 ימים
כשהסכום נושא הפרשי הצמדה וריבית עד מועד התשלום בפועל.

33. המזכירות תמציא פסק הדין לבאי כוח הצדדים ולאפוטרופא לדין ותסגור את התיק.

ניתן ביום, ד' שבט תשפ"א, 17 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.

רוותם קודלר ע"אש, שופטת, סגנית הנשיא